

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 1 czerwca 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że miesięczną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne tj. emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe K. W. jako pracownika u płatnika (...) P. K. od dnia 25 stycznia 2016 r. do 31 marca 2016 r. stanowi kwota minimalnego wynagrodzenia za pracę tj. – 1850,00 zł.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że na podstawie dokumentów zewidencjonowanych w systemie informatycznym ZUS ustalono, że K. W. został zgłoszony przez płatnika składek (...) P. K. z siedzibą w Ł. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych tj. emerytalnego, rentowych, chorobowego i wypadkowego oraz do obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego od 25 stycznia 2016 r. do 31 marca 2016 r. Płatnik składek złożył za K. W. dokumenty rozliczeniowe za miesiąc od stycznia 2016 r. do kwietnia 2016 r., w których wykazał pełny wymiar czasu pracy. Ponadto za ubezpieczonego płatnik składek wykazał zasiłek chorobowy z ubezpieczenia wypadkowego za okres od 3 lutego 2016 r. do 29 lutego 2016 r. Organ rentowy dodał, że ubezpieczony został zgłoszony do ubezpieczeń po ustawowym terminie w dniu 3 lutego 2016 r. tj. w dniu, w którym ubezpieczony uległ wypadkowi przy pracy.

Zaświadczenia o niezdolności do pracy zostały wystawione na okres od 3 lutego 2016 r. do 31 maja 2016 r.

Organ rentowy wskazał, że ZUS I Oddział w Ł. przeprowadził w dniach od 27 kwietnia 2016 r. do 28 kwietnia 2016 r. postępowanie kontrolne w zakresie zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego jako pracownika u płatnika składek (...) P. K.. W trakcie kontroli ustalono, że ubezpieczony rzeczywiście podjął i wykonywał pracę w firmie płatnika składek od 25 stycznia 2016 r. Natomiast Oddział poddał w wątpliwość wysokość wynagrodzenia ubezpieczonego w kwocie 4000,00 zł. Organ rentowy wskazał, że w okresie nieobecności ubezpieczonego z powodu choroby w firmie jego obowiązki wykonywali pozostali pracownicy zatrudnieni w salonie w Ł. przy ul. (...) (3 osoby otrzymujące wynagrodzenie na poziomie minimalnego wynagrodzenia) oraz, że na dzień rozpoczęcia kontroli nikt nie został zatrudniony na miejsce ubezpieczonego. Zdaniem ZUS ustalenie miesięcznego wynagrodzenia ubezpieczonego w wysokości 4000,00 zł, w krótkim okresie przed wystawieniem zaświadczeń o niezdolności do pracy było dokonane jedynie w celu znacznego podwyższenia podstawy wymiaru zasiłku chorobowego z ubezpieczenia wypadkowego. Organ rentowy powołał się w niniejszej sprawie na art. 58 §2 k.c. i wskazał, że miesięczną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu zatrudnienia u płatnika składek stanowi kwota 1850,00 zł tj. kwota odpowiadająca minimalnemu wynagrodzeniu za pracę.

/decyzja – k. 7 – 9 akt ZUS/

Ubezpieczony K. W. w dniu 29 czerwca 2016 r. złożył odwołanie od w/w decyzji i wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego zwrotu kosztów postępowania. W uzasadnieniu wskazał, że wysokość wynagrodzenia jest wyłącznie kwestią uzgodnień między stronami. Podał, że w jego przypadku kwestią decydującą o wysokości wynagrodzenia był fakt ponad 20-letniego doświadczenia w branży.

/odwołanie – k. 2 – 3/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 15 lipca 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wniósł o oddalenie odwołania.

/odpowiedź na odwołanie – k. 4 – 5/

Na rozprawie w dniu 7 grudnia 2016 r. pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie i wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

/stanowisko pełnomocnika wnioskodawcy – 00:38:13 – 00:46:35 – płyta CD – k. 22/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca K. W. legitymuje się wykształceniem średnim. Ukończył Liceum Zawodowe.

/okoliczności bezsporne/

Wnioskodawca legitymuje się następującym doświadczeniem zawodowym:

- w okresie od 3 września 1981 r. do 30 kwietnia 1986 r. pracował w Wojskowym (...) Zarządzie (...),
- w okresie od 1 maja 1986 r. do 17 września 1989 r. pracował w PM i (...),
- w okresie od 18 września 1989 r. do 31 sierpnia 1991 r. pracował w P.W. (...) Sp. jawna,
- w okresie od 1 września 1991 r. do 31 października 1992 r. pracował na Stacji Paliw (...),
- w okresie od 8 marca 1993 r. do 31 marca 1996 r. pracował w (...) S.C.,
- w okresie od 1 kwietnia 1996 r. do 30 września 1999 r. pracował w (...) Sp. z o.o.,
- w okresie od 15 listopada 1999 r. do 31 grudnia 1999 r. w (...) Sp. z o.o.,
- w okresie od 21 stycznia 2000 r. do 8 kwietnia 2000 r. w Hurtowni (...),
- w okresie od 1 sierpnia 2000 r. do 31 lipca 2006 r. w (...) S.C.,
- w okresie od 5 marca 2007 r. do 14 września 2007 r. w (...) Sp. z o.o.,
- w okresie od 19 października 2009 r. do 31 stycznia 2012 r. w (...) Sp. z o.o.
- w okresie od 1 października 2015 r. do 30 października 2015 r. prowadził własną działalność gospodarczą.

/kwestionariusz osobowy – k. 23 akt ZUS/

Bezpośrednio przed podjęciem zatrudnienia w u płatnika składek wnioskodawca prowadził własną działalność gospodarczą, której przedmiotem było sprzedaż płytek, wyposażenia kuchni. Działalność ubezpieczony zawiesił w dniu 30 listopada 2015 r. z uwagi na konieczność opuszczenia przez wnioskodawcę wynajmowanego lokalu z powodu budowy dworca Fabrycznego. Po zawieszeniu działalności K. W. próbował sprzedać swój towar na portalu (...).

/zeznania wnioskodawcy z dnia 7 grudnia 2016 r. – 00:08:58 – 00:29:46 – płyta Cd – k. 22/

Na tym portalu znalazł także ogłoszenie o pracę płatnika składek, który szukał handlowca, w branży w której ubezpieczony pracuje od około 20 lat.

/zeznania wnioskodawcy z dnia 7 grudnia 2016 r. – 00:08:58 – 00:29:46 – płyta Cd – k. 22, zeznania P. K. z dnia 7 grudnia 2016 r. – 00:29:46 – 00:38:13 – płyta CD – k. 22/

Ubezpieczony zgłosił swoją aplikację, został zaproszony na rozmowę kwalifikacyjną, na której właściciel firmy (...) sprawdzał wiedzę ubezpieczonego na temat sprzedaży towarów oferowanych przez jego firmę.

/zeznania wnioskodawcy z dnia 7 grudnia 2016 r. – 00:08:58 – 00:29:46 – płyta Cd – k. 22, zeznania P. K. z dnia 7 grudnia 2016 r. – 00:29:46 – 00:38:13 – płyta CD – k. 22 /

Wnioskodawca K. W. został zatrudniony w (...) P. K. na podstawie umowy o pracę na czas określony od 25 stycznia 2016 r. do 31 marca 2016 r. na stanowisku handlowca z wynagrodzeniem 4000,00 zł brutto. Do umowy załączono informację o warunkach zatrudnienia i uprawnieniach pracowniczych.

/umowa o pracę – k. 63 akt ZUS/

Ubezpieczony wynegocjował w trakcie procesu rekrutacyjnego z płatnikiem składek wysokość wynagrodzenia na kwotę 4000,00 zł brutto. Była to kwota wynagrodzenia uwzględniająca fakt, że ubezpieczony miał wieloletnie doświadczenie zawodowe w branży, którą zajmował się zainteresowany.

/zeznania wnioskodawcy z dnia 7 grudnia 2016 r. – 00:08:58 – 00:29:46 – płyta Cd – k. 22, zeznania P. K. z dnia 7 grudnia 2016 r. – 00:29:46 – 00:38:13 – płyta CD – k. 22/

Ubezpieczony poddał się badaniom lekarskim przed przystąpieniem do pracy w dniu 4 stycznia 2016 r. i lekarz nie stwierdził przeciwwskazań do podjęcia pracy przez K. W. na stanowisku handlowca.

/zaświadczenie lekarskie – k. 25 akt ZUS/

Ubezpieczony odbył szkolenie w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy w dniu 25 stycznia 2016 r.

/karta szkolenia wstępnego – k. 59 akt ZUS/

Do obowiązków wnioskodawcy należało: sprzedaż produktów, wprowadzanie faktur, przyjmowanie płatności, rozmowy z klientami, dbałość o wizerunek firmy. Ubezpieczony w okresie od 25 stycznia 2016 r. do 3 lutego 2016 r. dokonał sprzedaży towaru za około 19.000 zł.

/zeznania wnioskodawcy z dnia 7 grudnia 2016 r. – 00:08:58 – 00:29:46 – płyta Cd – k. 22, zamówienie – k. 83 – k. 92 akt ZUS, /

Wnioskodawca swoje obowiązki wykonywał w Oddziale firmy na ul (...).

/bezsporne/

Ubezpieczony podpisywał listę obecności.

/listy obecności – k. 77 – 79 akt ZUS/

Pracodawca sporządził dla wnioskodawcy listy płac, wynagrodzenie ubezpieczony otrzymywał przelewem na konto

/listy płac – k. 71 – 75 akt ZUS, wydruki – k. 95 – 99/

Ubezpieczony w wyniku wypadku w pracy jakiego uległ w dniu 7 marca 2016 r. stał się niezdolny do pracy. Wnioskodawca przebywał na zwolnieniu lekarskim do dnia 31 maja 2016 r.

/okoliczność bezsporna/

Ubezpieczony był zatrudniony u płatnika składek do 31 marca 2016 r., umowa o pracę rozwiązała się z upływem czasu na jaki została zawarta.

/świadectwo pracy – k. 67 akt ZUS/

Obecnie K. W. pobiera świadczenie rehabilitacyjne z uwagi na niesprawność lewej ręki.

/zeznania wnioskodawcy z dnia 7 grudnia 2016 r. – 00:08:58 – 00:29:46 – płyta Cd – k. 22/

P. K. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą (...) P. K. od 13 maja 2013 r. Przedmiotem działalności według (...) jest m.in. pozostałe doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania.

/wypis z (...) k. 13 – 15 akt ZUS/

Płatnik składek początkowo zatrudniał około 40 osób, obecnie zatrudnia 20 osób - 7 osób otrzymuje wynagrodzenie wyższe od minimalnego. Jest to wynagrodzenie w wysokości około 3 zł brutto. Obecnie płatnik zlikwidował 2 oddziały firmy z uwagi na ich nierentowność – przy ul. (...) w Ł. oraz w I..

/zeznania P. K. z dnia 7 grudnia 2016 r. – 00:29:46 – 00:38:13 – płyta CD – k. 22/

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał w oparciu o załączone do akt dokumenty, w tym dokumentację osobową odwołującego się oraz zeznania zainteresowanego i wnioskodawcy.

Zgromadzonym dowodom Sąd dał wiarę, a dokonując oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd uznał, że jest on wystarczający by wyjaśnić sporną okoliczność – a mianowicie, czy miesięczna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne ubezpieczonego z tytułu zatrudnienia u płatnika składek od dnia 25 stycznia 2016 r. stanowi kwota 4000,00 zł brutto, czy też ustalenie wysokości wynagrodzenia K. W. było dokonane jedynie w celu znacznego podwyższenia podstawy wymiaru zasiłku chorobowego. Sąd dał wiarę zeznaniom wnioskodawcy i zainteresowanego, w których wskazali na realność otrzymanego przez skarżącego w spornym okresie wynagrodzenia określonego w umowie o pracę.

W ocenie Sądu zeznania skarżącego, a także zainteresowanego w niniejszej sprawie są jasne, logiczne i wzajemnie niesprzeczne. Wersja zdarzeń przedstawiona przez skarżącego i płatnika składek znajduje odzwierciedlenie w dokumentacji zebranej w sprawie.

Z zeznań odwołującego i płatnika składek, a także przedstawionej dokumentacji jasno wynika, że ubezpieczony w spornym okresie tj. od 25 stycznia 2016 r. wykonywał obowiązki pracownicze na stanowisku handlowca w pełnym wymiarze czasu pracy.

Strony w sposób wiarygodny umotywowały przyczyny ustalenia wysokości wynagrodzenia ubezpieczonej na kwotę 4000,00 zł wskazując, że była to kwota ustalona w drodze wzajemnych negocjacji pomiędzy ubezpieczonym a płatnikiem składek i wynika ona z faktu, że wnioskodawca miał wieloletnie doświadczenie na podobnym stanowisku oraz w branży, którą zajmował się płatnik składek.

Nadto w ocenie Sądu ustalona wysokość wynagrodzenia wnioskodawcy nie była wygórowana, zważywszy na doświadczenie ubezpieczonego.

Podkreślić w tym miejscu należy, iż z zeznań wnioskodawcy wynika, że przyczyną wystąpienia u wnioskodawcy niezdolności do pracy był wypadek w pracy i było to zdarzenie nagłe i niemożliwe do przewidzenia przez strony spornej umowy. Nie można było bowiem przewidzieć, iż ubezpieczony w dniu 3 lutego 2016 r. ulegnie wypadkowi w czasie pracy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1, art.12 ust. 1 i art. 13 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 121), pracownicy, to jest osoby fizyczne pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tj. emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Stosownie do treści art. 1 ust 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tekst jednolity: Dz. U. z 2014r. poz. 159) osobom tym, w razie choroby lub macierzyństwa, przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą.

Z kolei art. 18 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych stanowi, iż podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 i pkt 18a stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10, z zastrzeżeniem ust. 1a i 2, ust. 4 pkt 5 i ust. 12.

Stosownie do treści art. 20 ust. 1 wspomnianej ustawy, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z zastrzeżeniem ust. 2 i ust. 3.

W związku z powyższym wskazać należy, że wysokości wynagrodzenia uzgodnionego przez strony stosunku pracy na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych ma istotne znaczenie z uwagi na okoliczność, że ustalanie podstawy wymiaru składki z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy następuje w oparciu o przychód, o którym mowa w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych, a więc w oparciu o wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne, a w szczególności wynagrodzenie zasadnicze, wynagrodzenie za godziny nadliczbowe, czy różnego rodzaju dodatki, nagrody, premie itp. Umowa o pracę wywołuje zatem nie tylko skutki bezpośrednie, dotyczące wprost wzajemnych relacji między pracownikiem i pracodawcą, lecz także dalsze, pośrednie, w tym w dziedzinie ubezpieczeń społecznych, kształtując stosunek ubezpieczenia społecznego, w tym wysokość składki, co w konsekwencji prowadzi do uzyskania odpowiednich świadczeń. Oznacza to, że ocena postanowień umownych może i powinna być dokonywana także z punktu widzenia prawa ubezpieczeń społecznych, a więc nie tylko z punktu widzenia interesu pracownika (ubezpieczonego), ale także interesu publicznego

Według art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, Zakład wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących w szczególności ustalania wymiaru składek i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu składek.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych może kwestionować wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek, jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współżycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2009 roku, III UK 7/09, LEX nr 509047, a także uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2005 roku, II UZP 2/05, OSNP 2005, Nr 21, poz. 338 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 2 sierpnia 2007 roku, III UK 26/07, z dnia 19 września 2007 roku, III UK 30/07).

Oczywiście, stanowisko organu rentowego podlega kontroli sądowej w ramach postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych.

W niniejszej sprawie wnioskodawca w dniu 25 stycznia 2016 r. zawarł umowę o pracę z P. K. na podstawie której został zatrudniony na stanowisku handlowca za wynagrodzeniem w wysokości 4000,00 zł brutto miesięcznie, w pełnym wymiarze czasu pracy. Ważność tej umowy w zakresie wysokości wynagrodzenia została zakwestionowana przez organ rentowy, który zarzucił stronom umowy naruszenie zasad współżycia społecznego polegające na świadomym zamiarze osiągnięcia korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych uczestników tego systemu.

W tym miejscu stwierdzić należy, że ustalenie w umowie o pracę rażąco wysokiego wynagrodzenia za pracę może być w konkretnych okolicznościach, uznane za nieważne jako dokonane z naruszeniem zasad współżycia społecznego, polegającym na świadomym osiągnięciu nieuzasadnionych korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych uczestników tego systemu - art. 58 § 3 k.c. w związku z art. 300 k.p. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2005 roku sygn. akt III UK 89/05, OSNP 2006/11-12/192, LEX nr 182780, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 roku, II UK 16/05, opubl. OSNP 2006/11-12/191, LEX nr 182776, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2009 roku, III UK 7/09, LEX nr 509047).

Kwestią sporną w sprawie pozostawało zatem, czy zachodziły przesłanki do ustalenia, że wnioskodawca powinien być objęty ubezpieczeniem społecznym z podstawą wymiaru składek od jakiej płatnik rozliczył składki, czy też jak chciał tego organ rentowy – podstawa wymiaru składek powinna zostać obniżona do wysokości minimalnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej w 2016 roku tj. do kwoty 1850,00 zł. Należało zatem ustalić, czy postanowienia umowy o pracę były sprzeczne z zasadami współzycia społecznego, tym samym czy były nieważne (art. 58 § 2 k.c.). Powyższe sprowadza się do rozstrzygnięcia podstawowej kwestii - czy wysokość wynagrodzenia wypłacona wnioskodawcy za jej pracę była godziwa, to znaczy czy wynagrodzenie to stanowiło ekwiwalentne wynagrodzenie do rodzaju, ilości i jakości pracy oraz wymaganych kwalifikacji.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że w prawie pracy obowiązuje zasada swobodnego kształtowania postanowień umownych, lecz nie jest też sporne, że wolność kontraktowa realizuje się tylko w takim zakresie, w jakim przewiduje to obowiązujące prawo. Jakkolwiek z punktu widzenia art. 18 § 1 kodeksu pracy, umówienie się o wynagrodzenie wyższe od najniższego jest dopuszczalne, gdyż normy prawa pracy swobodę tę ograniczają tylko co do minimum świadczeń należnych pracownikowi w ramach stosunku pracy, to należy pamiętać, że autonomia stron umowy w kształtowaniu jej postanowień podlega ochronie jedynie w ramach wartości uznawanych i realizowanych przez system prawa, a strony obowiązują nie tylko respektowanie własnego interesu jednostkowego, lecz także wzgląd na interes publiczny. Najdobitniej wyraża to reguła zawarta w przepisie art. 353 § 1 k.c., który ma odpowiednie zastosowanie do stosunku pracy, zarówno wobec braku uregulowania normowanej nim instytucji w prawie pracy, jak też niesprzeczności z zasadami prawa pracy (por. art. 300 k.p.) zawartego w nim wymagania, by treść stosunku pracy lub jego cel nie sprzeciwiał się właściwości (naturze) tego stosunku, ustawie ani zasadom współzycia społecznego. Z kolei odpowiednie zastosowanie art. 58 k.c. pozwala na uściślenie, że postanowienia umowy o pracę sprzeczne z ustawą albo mające na celu jej obejście są nieważne, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, a sprzeczne z zasadami współzycia społecznego - nieważne bezwzględnie.

Należy zwrócić uwagę, iż sprzeczny z zasadami współzycia społecznego może być także niegodziwy cel umowy o pracę, polegający na ustaleniu nadmiernej wysokości wynagrodzenia (rażąco wygórowanego), aby otrzymywać zawyżone świadczenia z ubezpieczeń społecznych kosztem innych ubezpieczonych. Co prawda w tezie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 r. (II UK 320/04, OSNP 2006 nr 7-8, poz. 122) przyjęto, że „cel zawarcia umowy o pracę w postaci osiągnięcia świadczeń z ubezpieczenia społecznego nie jest sprzeczny z ustawą (art. 58 § 1 k.c.)”, a w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2005 r. (II UK 141/04, OSNP 2005 Nr 15, poz. 235) stwierdzono, iż „stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.)”, to - pomijając, że rozstrzygnięcia te zapadły w odmiennych niż oceniany stanach faktycznych - trzeba zauważyć, że dotyczą one kwalifikowania opisanych zachowań w aspekcie ich zgodności z prawem, nie rozważając czy nie naruszają one zasad współzycia społecznego. Zgodnie bowiem z art. 58 § 2 k.c. nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współzycia społecznego, wyrażająca się m.in. poprzez ustanowienie rażąco wygórowanego, a zatem niegodziwego wynagrodzenia. Tym samym, uzasadnionym jest twierdzenie, iż ustanowienie w umowie o pracę nadmiernie wysokich wynagrodzeń może być sprzeczne z zasadami współzycia społecznego, bowiem fakt, że cel zawarcia umowy o pracę w postaci osiągnięcia świadczeń z ubezpieczenia społecznego nie jest sprzeczny z ustawą, nie może oznaczać akceptacji dla nagannych i nieobojętnych społecznie zachowań korzystania ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych, przy zawieraniu umów o pracę na stosunkowo krótki okres przed zajściem zdarzenia generującego uprawnienie do świadczenia z ubezpieczenia społecznego lub ustaleniu wysokiego wynagrodzenia w celu uzyskania przez osobę ubezpieczoną naliczonych od takiej podstawy świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Mając na uwadze powyższe, należy podkreślić, że co do zasady, z jednej strony wynagrodzenie za pracę ma stanowić wartość godziwą, z drugiej zaś, ma odpowiadać rodzajowi pracy, kwalifikacjom wymaganych przy jej wykonywaniu i ma stanowić ekwiwalent za ilość i jakość świadczonej pracy.

Jednym z najistotniejszych kryterium godziwości (sprawiedliwości) wynagrodzenia za pracę, jest ekwiwalentność wynagrodzenia wobec pracy danego rodzaju, przy uwzględnieniu kwalifikacji wymaganych do jej wykonywania,

jak też ilości i jakości świadczonej pracy (art. 78 k.p.). Mając na względzie ustalony w sprawie stan faktyczny oraz treść art. 13 k.p., należy stwierdzić, że przymiot „niegodziwości” będzie posiadała przede wszystkim płaca rażąco za niska. Nie oznacza to jednak tego, że znamię „niegodziwości” nie może również dotknąć płacy rażąco wysokiej (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 sierpnia 2001 r., I PKN 563/00, OSNP 2002 Nr 4, poz. 90). Tym samym brak jest przeciwwskazań do tego, by postanowienia umowy o pracę dotyczące wynagrodzenia za pracę i innych świadczeń związanych z pracą mogłyby być oceniane przez pryzmat zasad współżycia społecznego, jako nieważne w części przekraczającej granice godziwości, a zatem w sytuacji ich nadmiernej (rażąco nieproporcjonalnej) wysokości. W przywołanej uchwale Sąd Najwyższy podkreślał bowiem, że w sferze prawa ubezpieczeń społecznych godziwość wynagrodzenia - jedna z zasad prawa pracy - zyskuje dodatkowy walor aksjologiczny, albowiem w prawie ubezpieczeń społecznych istnieje znacznie mocniejsza niż w prawie pracy bariera działania w ramach prawa, oparta na wymagającym ochronie interesie publicznym i zasadzie solidarności ubezpieczonych.

Względność zasady godziwości wynagrodzenia, wyraża się koniecznością odniesienia się nie tylko do potrzeb pracownika, ale także świadomości społecznej oraz ogólnej sytuacji ekonomicznej i społecznej. Zatem mimo tego, iż postanowienia umowy o pracę, które nadmiernie uprzywilejowują płacowo danego pracownika, w prawie pracy mieściłoby się w ramach art. 353 1 k.c., to w prawie ubezpieczeń społecznych, w którym pierwiastek publiczny zaznacza się bardzo wyraźnie, możliwe jest - w okolicznościach każdego konkretnego wypadku - przypisanie zamiaru nadużycia świadczeń przysługujących z tego ubezpieczenia. Jest to związane z alimentacyjnym charakterem tych świadczeń oraz z zasadą solidaryzmu, wymagającą tego, żeby płaca - stanowiąca jednocześnie podstawę wymiaru składki - nie była ustalana ponad granicę płacy słusznej, sprawiedliwej i zapewniającej godziwe utrzymanie oraz żeby rażąco nie przewyższała wkładu pracy, a w konsekwencji, żeby składka nie przekładała się na świadczenie w kwocie nienależnej. Jest tak również dlatego, że choć przepisy prawa ubezpieczeń społecznych w swej warstwie literalnej odnoszą wysokość składek do wypłaconego wynagrodzenia, to w rzeczywistości odwołują się do takiego przełożenia pracy i uzyskanego za nią wynagrodzenia na składkę, które pozostaje w harmonii z poczuciem sprawiedliwości w korzystaniu ze świadczeń z ubezpieczenia, udzielanych z zasobów ogólnospołecznych (podobnie wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 20 grudnia 2012 roku, III AUa 420/12, LEX nr 1220514).

Pojęcie godziwości wynagrodzenia za pracę w prawie ubezpieczeń społecznych winno być zatem interpretowane przy uwzględnieniu wymogu ochrony interesu publicznego oraz zasady solidarności ubezpieczonych, gdyż podstawę wymiaru składki ubezpieczonego, będącego pracownikiem, stanowi wynagrodzenie godziwe, a więc należne, właściwe, odpowiednie, rzetelne, uczciwe i sprawiedliwe, zachowujące cechy ekwiwalentności do pracy.

Odnosząc powyższe rozważania do ustalonego w sprawie stanu faktycznego, Sąd stwierdza, iż ustalona wysokość wynagrodzenia ubezpieczonej nie może zostać uznana za wygórowaną i stanowiła wynagrodzenie godziwe oraz adekwatne do jakości i ilości pracy świadczonej przez ubezpieczoną.

Należy zwrócić uwagę, iż bezsporne jest to, że wnioskodawca wykonywał pracę na rzecz płatnika składek od 25 stycznia 2016 r. w pełnym wymiarze czasu pracy.

Niezwykle istotnym jest, iż wystąpienie okoliczności powodującej konieczność skorzystania przez ubezpieczonego ze świadczeń z ubezpieczenia chorobowego nastąpiło dopiero po podpisaniu umowy o pracę. Ponadto nie sposób pominąć, iż było to zdarzenie nagłe, niemożliwe do przewidzenia przez strony spornej umowy.

Podkreślić należy w tym miejscu, że to na organie rentowym spoczywa obowiązek udowodnienia pozorności umowy lub jej sprzeczności z zasadami współżycia społecznego, w myśl art. 6 k.c. Stanowisko takie zajął także Sąd Najwyższy np. w wyroku z dnia 15 lutego 2007 r., I UK 269/06, OSNP 2008 nr 5-6, poz. 78, w którym stwierdził, iż na organie rentowym, który przyjął zgłoszenie do ubezpieczenia pracowniczego i nie kwestionował tytułu tego zgłoszenia oraz przyjmował składki, spoczywa ciężar dowodu, że strony umowy o pracę złożyły fikcyjne oświadczenia woli.

Zdaniem Sądu Okręgowego, organ rentowy w żaden sposób nie udowodnił, iż zakwestionowana przez niego umowa o pracę była sprzeczna z zasadami współżycia społecznego.

Reasumując, należy stwierdzić, że na gruncie niniejszej sprawy, nie może budzić wątpliwości fakt, iż postanowienia umowy o pracę ustalające wysokość wynagrodzenia ubezpieczonego były ważne, albowiem nie były sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie (...) § 2 k.p.c. Sąd zmienił zaskarżoną decyzję ustalając miesięczną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne z tytułu zatrudnienia ubezpieczonego od dnia 25 stycznia 2016 r. na kwotę 4000,00 złotych miesięcznie.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i § 3 kpc w zw. z §9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie Dz.U. z 2015 r. i zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. na rzecz wnioskodawcy kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego, wypożyczając akta rentowe.

K.K.-W.